

Aristoteles met ipse, quædam supra cœlum constituit, in ævo, vitam optimam, et sufficientissimam viventia. In primo ente in prima essentia. Ubi si quæ materia sit, non ut materia sit, sed ut forma, et ut huius materiæ nostratis formalis idea. Ens autem primum, et prima essentia unde nam est? A se ne, an ab alio. Non equidem a se: fuisset enim, antequam fuisset. Ergo ab alio. A quo nam? A prima scilicet unitate regina. Omnis enim producens, et generans causa, ante dissimilia, similem sibi effectum, et producere nata est, et sibi coniungere. Namque si necesse est, entium productionem esse continuam, et nullum vacuum inter producens, et productum, uti est demonstratum, intercedere: necesse quoque est, omne productum per similitudinem produci ad productorem, iis modis, quos iam explicavimus. Ex quo sequitur necessario, omnem unitatem producere, numerum cognatum sibi. Quia omnis causa, formam, et proprietatem suam, suis effectis tribuit, et quæ in ipsa sunt producente unitate, occulte, et complicate, eadem in effectis sunt explicate, et manifeste. Quæ res in numerorum unitate sit clarissima. Nam hæc omnes numerorum species in se prius seminaliter continens, iis, qui ex se prodeunt numeris, aliis alias tribuit vires, et proprietates. Neque enim possibile est, id quo prodit omnem simul producentis identitatem secum ferre: necesse tamen est, eorum quæ in causa insunt, fœcundam referre facultatum. Quibus rationibus sit manifestum, ab unitate, unum omnino non posse provenire. Necesse ergo est, ab ea multitudine prodire, quæ unius illius causæ ostendet proprietates. Ut scilicet prodiens multitudo ostendat se divisim esse ea, quæ unitas est indistincte. Cum igitur ipsum unum, sit omnium principium, a quo omnis hyperparxis prodiit, et existit, et subsistit, necesse est, ipsum produxisse multitudinem, ut ita dicam, unialem, et numerum sibi cognatissimum, et sibi maxime unitum. Hæc sunt unitates omnes. Neque enim aliter videtur fieri potuisse quandoquidem, et natura: naturalem producit numerum, et anima animarium. Et mens mentalem, et quantum ponit sibi simillimum. Ergo multo magis unum, uniforme produxit multitudinem: uniformis aut fuit quia unitates omnis fuit multitudinis numerus. Ita enim ipsi, uni factus est cognatissimus: et ideo ineffabilis, et superessentialis, et usque quaque illi simillimus. Ergo unum ipsum, ante entia, quæ illi sunt dissimiliora, producit unitates sibi similiores, et præ cæteris, unam sibi simillimam. Aqua, et a quibus, ens et essentia provenit, et inde pendet. Ens enim et essentia id est, quod indiget aliunde uniri: unitates autem, inter unum, et ens positæ, entia cum uno uniunt, et ad ipsum ea convertunt. Bonum ergo supra essentiam, et supra ens. Unitas est unum maxime referens, et bonitatis est idea, et aliæ omnes unitates sunt super essentiales. Unitas vero regina, ab uno primo genita, in se entia omnia tulit iam distincta, unita tamen, quæ in genitore erant uniter una. Itaque ipsa, et unum fuit, et multa. Unum quatenus ab uno, una fuit. Multa vero, quatenus ab omnibus entibus paternis, secum tulit omnes unitates omnesque rerum ideas. Quæ entium singulorum est veluti flos, et summitas, et centrum, circa quod entia singula consistunt. Sed hæc unitates, utrum et ipse sunt ab entibus imparticipatæ, sicut ipsum unum? Vel ab entibus participantur? Nam si sunt imparticipatæ, quid ab uno differunt? Si vero participantur: quid illo plus, aut minus habent, ut illud non participetur, hæc vero participerentur. Si dixerimus eas singulas, ex unum esset, et multa entis proprietatem, in eas transferemus. Si vero eas singulas unum tantum esse asserverimus, quid ab uno primo differunt? Et cur illud, primum tenet locum; hæc vero secundum? Sed dicendum, unum ab entibus segregatum, et longe supra entia positum, ab eis non participari, neque eius iungi. Unitates vero participari ab entibus, ita ut singula entia sint, per suam unitatem: et non solum sint, sed etiam sint una. Et bonum suum habere in eo, quod sint unum. Et quod per hanc unitatem primo uni, quadantenus iungantur, et ad ipsum convertantur. Igitur entia, a suis unitatibus, atque ideis, primo gradu sunt vera entia, veræque essentiæ, de quibus loquebamur. Ab unitate quidem prima, primum ens, et prima essentia. Ab unitatibus reliquis, quæ in prima sunt unitate, entia sunt reliqua, et essentiæ reliquæ, hoc est omnes. Quot enim sunt unitates, tot etiam sunt entia. Et quot entia, tot unitates, et sicuti in una prima unitate, omnes erant unitates. Ita in primo ente, omnia debent